

НАСТАВНИ
ЦИТАТОИ
СРЕДНЕ
ШКОЛЕ

www.ckc.rs

ЊИВА

Ратарски недељни лист.

Број 29.

18. (5.) јула 1915.

XVIII. год.

Претплата је: 3 круне на целу годину.
Издаје сваке недеље.

Уредништво и наклада «Њиве» је:
Budapest, Egyetem-utca 4.

Издаје и на мађарском, словачком, рушњачком, румунском и немачком језику.

Наш једногодишњи лебац.

III.

Рекосмо у прошлом броју свога листа да род овогодишње жетве могу куповати: 1. поједини потрошачи; 2. власти, заводи и подuzeћа позвана да се састарају за опће исхрањивање; 3. земљоратничке задруге ради набавке семена нужнога за усеви; 4. Влада, односно они које је она за куповање опуномоћила. Исто тако рекосмо да је само овима, које овде наведосмо слободно храну и продати. Изложисмо и права појединих потрошача као купаца. Наредба уређује куповање за опће, јавно исхрањивање на следећи начин:

Куповање општине, муниципија и завода.

Као што се види из натписа нашега чланка, Влада је са овом сво-

јом наредбом смерала поглавито на то: да обезбеди сваком поједином грађанину наше државе лебац за годину дана. Да би се обезбедило, осигурало, опће исхрањивање, министар трговинских посала може дати право на куповање хране: жупанијским и варошким муниципијама; варошима са уређеним магистратом; већим фабрикама; превозним и другим подuzeћима; потрошачким задругама; склоништима, интернатима, болницама, казнионама, лечилиштима, поправилиштима, васпиталиштима и другим јавним заводима. Износ овога куповања за све муниципије, вароши, заводе итд. одредиће министар унутрашњих послова. При овоме одређивању има се узети обзира на то, колико ће требати хране до 15. авг. 1916-те године свеукупноме становништву, намештеницима, члановима горњих установа, који се имају са

храном снабдети. Дозвола за куповање вјски до 15. септ. 1915. Министри трговине, пољопривреде и унутарњих послова могу рок споразумно и продужити. Дозвола за куповање важи за оне муниципије, срезове, вароши са уређеним магистратом или опшину коју значи министар пољопривреде. Они који купују храну за опћу употребу, не могу је куповати ма где него саме тамо, где то министар пољопривреде за њих тога куповања ради одреди.

Жупаније, заводи итд. могу да обаве куповање, на које су овлашћени, по својим чиновницима или по овлашћеницима. Могу да овласте и житарске трговце да за њих купе. Онај, који је добио дозволу да купује за опће исхрањивање ради јавне потребе, властан је да пренесе ову дозволу на оно друштво, које је Влада овластила на куповање хране.

Иначе наглашујемо овде нарочито ону важну наредбу: да тамо, где муниципија итд. купује храну за исхрану становништва, може се појединим потрошачима куповање и забранити.

Кад купују земљорадничке задруге.

Земљорадничким Задругама може министар пољопривреде дозволити да у одређеноме пределу купују за своје чланове семена за усеве. Оне треба да то семе купују непосредно, из руку произвођача тако, да су трговци као посредници за куповање искључени. Министар одређује колико

ће и на којем ће месту купити семена Земљорадничка Задруга. То купљено семе не сме се на другу цел употребити а Задруга га мора уручити ономе, који ју је на куповање овластио.

Храна нужна за опћу корист или за извоз.

За износ оне хране која је нужна за опћу корист и за извоз састарава се министар трговинских послова. Куповање и добава хране која је нужна на ову цел може се поверити у првом реду оном друштву, које је обвезано на јавно полагање рачуна и које се на ову цел са искључењем добити установило. Овоме друштву име је: Деоничко Друштво Ратнога Производа (Hadtermény részvénytársaság) а установило се 26. јуна о. г. са деоничким капиталом од 20 милијона круна за време рата. Установила га је државна Влада. Половину основнога капитала дала је друштву овоме држава; другу половину дале су вароши, парни млинови, банке, централне земљорадничке задруге и житарски трговци.

Вође и управитеље друштву овоме именује Влада. У управи добили су места и заступници земљорадничких задруга. До 15. септембра о. г. може сваки произвођач да понуди на продају своју храну Деоничком Друштву Ратнога Производа у Будапешти. Храна треба да је сопствени производ и подобна за промет; дакле да је чиста и сува. Покварену храну друштво не прима.

Храну треба предати само уз исплату готовим новцем. Ово Деоничко Друштво Ратнога Производа може опуномоћити Задруге или поједине фирме да кунују храну за његов рачун.

Предујмови на плодове.

Деоничко Друштво Ратнога Производа обвезано је да на захтевање оних произвођача, којима је храну за себе обвезало, даде на ту храну предујма или зајма. Камата предујму или зајму томе може да буде само са 1 1/2 постотком виша од државне каматне стопе.

Казне.

Свака продаја и свако куповање које је противно овој наредби не вреди, ништавно је. Ако дакле неко купи од произвођача хране а није имао права да је купује па то доцније дозна произвођач — не може купац тражити да му произвођач преда купљену храну ма све да је исту и капарисао. Ну и произвођач је дужан свакако да преда купљену храну на куповање овлашћеном купцу, иначе ће му је власт одузети по ону цену, коју је установила погодба или уговор купчев.

Казни се са затвором до 2 месеца и глобом до 600 круна сваки онај, који:

1. као произвођач отуђи из 1915-годишњег рода пшенице, ражи, наполице, јечма и зоби за онога о којем знаде, да по овој наредби нема права на куповање те хране, или ако меру тога права прекорачи; даље и

онога произвођача, који са својим производом другачије но што је наређено, расположи; као и онога, који од произвођача купљену храну прода другоме који за куповање није овлашћен;

2. који набави, купи, од произвођача од 1915-годишњег рода пшенице, ражи, наполице, јечма или зоби или инако против ове наредбе, без права на куповање или прекорачив то право;

3. као посредник када посредује ону продају или куп, за који знаде да се судара са одредбама ове наредбе.

Власти ће непрекидно истраживати колика је у кога залиха хране, па ко је унаточ овој наредби набавио себи залихе, од тога не само да ће је одузети без икакве накнаде, него ће га још и казнити. Но и мимо ово истраживање власти може свако пријавити онога који прима ову наредбу, те пријављивач добија тада петину узапћене залихе.

*

Ето изложисмо потанко све оне начине, како се може овогодишњи род наше хране продати. Ако би се догодио у практичном животу и такав случај о којем не може наш газда, по овоме што му овде изложисмо, да се разазна — да не би отуда допао какове незгоде или зла — нека се, пре него што ће посао да сврши, обрати нама са упитом, ми ћемо га радо извести шта и како да уради а што и ми не знамо, питаћемо оне, који знају или треба то да знају.

Нашто ваља да пазимо при жетви ?

При жетви ваља пре свега да сачувамо нашу телесну снагу. Нарочито пазимо на воће, које трошимо, јер од незрелог воћа лако се можемо поболети, услед чега нам телесна снага слаби.

Као што је нездраво незрело воће, исто је тако опасно јело, које одавна стоји. Нарочито је опасно погрејати јело у бакарноме суду, с тога се можемо врло лако отровати.

Чувајмо се за време жетве ракије. То шткодљиво пиће само прелазно снажи. Неко време само диже вољу за рад, а после слаби нашу снагу. Против жеђи пијмо само чисту воду или воду помешану са нешто вином. Хладна сода-вода само на тренутак расхлађује човека, а доцније тим се већма од ње загрејемо.

Гологлави немојмо никад радити, јер врели сунчани зраци проузрокују такођер болест. Употребљавајмо сламњи шешир са широким ободом. Сламњи шешир нека не буде црн, јер црна боја упија у себе сву топлоту врелих сунчаних зракова. Ко од сунчане топлоте изнемогне, нека меће хладне облоге на главу или на срце. Воде са ледом нека косач никад не пије, јер врло лако може од

тога да добије запалења плућа, а то је опасна болест. Ко нема новаца да купи вина, тај може и са мало сирћета да окисели воду.

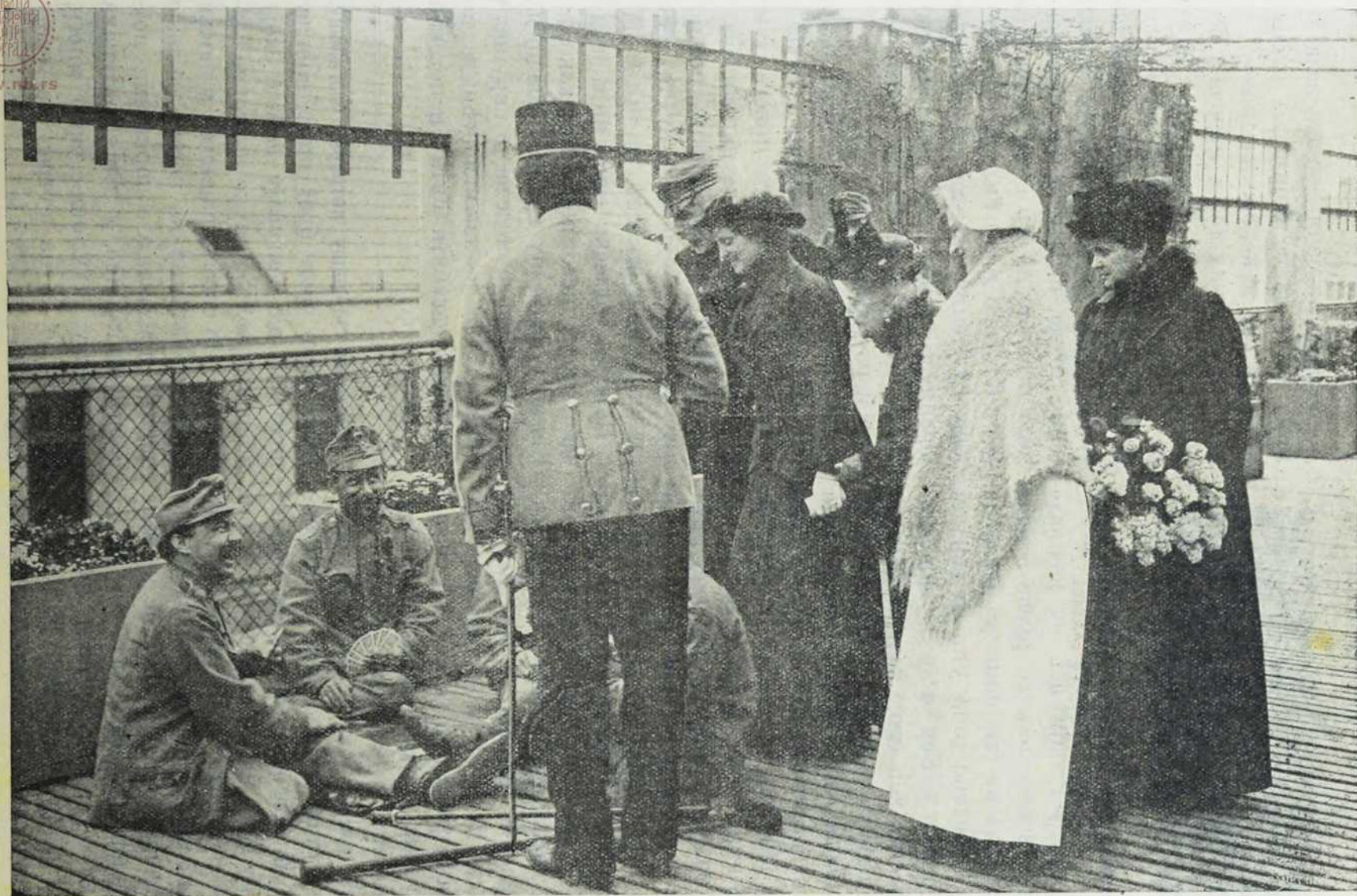
Коме игле класова у око уђу, нека не дрља очи руком, него нека замоли друга да са чистом марамом извади иглу из ока.

Цена кукурузу и брашну.

Влада је наредила да је цена кукурузу (флорентинцу, пући и беломе) у целој држави нашој за 100 килограма чисте тежине 26 круна, а чинквантину 28 круна. За сваковрсно, дакле из чинквантина добивено млево — изузев мекиње — ону исту цену која је била ове године месеца априла са 34 % више а у Мају са 28 % више но што је била кукурузу местна цена — урачунав у то и цену превоза. Код чинквантина не урачунава се довозња у местну цену.

Ова владина наредба поскупљује цеву фином брашну за тесто (нула брашну) а снижава цену брашну за кување и брашну за хлеб. Житно брашно за хлеб биће скупље само са 9 %, ражно брашно са 30.5 %, јечмено брашно са 48 %, но што је цена дотичноме зрну утврђена за онсег среза или вароши. Колика је то цена, објавиће то власти у свакоме месту, По наредби овој казниће се у будуће не само они који продају скупље но што је влашћу утврђена цена, него и они, који купују скупље.

Надвојвоткиња Цита походи рањенике.

Огледало светскога рата.

Народу у Русији већ су додијале обмане главне команде руске војске. Та команда не сме више да јавља да ће за неколико дана ући са војском у Берлин, у Беч и у Будапешту. Мења сада већ своје извештаје. Сада говори само то, да је главна ствар брзо повлачење. У томе се та команда врло извештила, па се и тиме хвали, да јој још нијесмо војску уништили, јер је имаде још увек довољано.

Не треба то много разлагати, нити се разумевати у војеним наукама па да сваки знаде ово: војска која се са сталних губитака мора да повлачи — та је изгубила вољу и одушевлење да напада јачега непријатеља.

Упућени стручни људи израчунали су: да су Руси у галичким бојевима изгубили на један милијон људи. Има у Русији кијамет народа, али војника за војевање нема више. И шта имаде још војске, у те нема више духа, одушевлења, пожртвовности ни љубави према отаџбини. Ево је већ једанаест месеци како смо се сукобили са руском војском, потукли смо је свугде, потиснули смо је из свију оних места, које је била привремено заузела. Кад смо је савладали онда, кад је била свежа и одморна, сада, када смо је потукли у стотину славних битака и доказали

јој да смо ми јачи — сада вала немамо више да се бојимо од руских маса ма оне како претиле нам.

После великих буна народа у Русији, почео је и у Француској народ да се буну, јер су се и тамо људи оствестили када су разабрали за погибије Руса у Галицији — и још више отуда, што је и Француза падало недељно по двеста хиљада људи! Тако је то било и год. 1871. када су Немци почели да сузбијају Французе, почео је народ у Паризу да се буну, те се набрзо закључио мир и рат се свршио.

Ужасно смо потукли Талијанце на реци Изонцу. Талијански заробљеници причају, да су првога јуна наше машинске пушке нагомилавале читаве брегове талијанских побијених војника. Није него су то били прави људски откоси!

Највећи енглески лист, који је до сада увек писао поносито: како ће Енглези на крају крајева славно да победе, прошле недеље је скрушено признао: да је лако могуће да ће Енглеска изгубити битку и подлећи у овоме рату.

Састанци за нашу потпорну благајницу.

Врло нагло расте број оних, који су похитали да осигурају себе и своју породицу код радничке потпорне благајнице. По свима крајевима у земљи држе се састанци, на којима се држе поучна предавања о користима потпорне благајнице и тим приликама се уписују за чланове врло многи, који мисле и на сутра, на своју будућност.

Влада штеди стоку нашу.

(Уторником и петком није слободно продавати нитроштити месо.)

Да би Влада заштитила стоку нашу да се клањем у ово ратно време не утамани наредила је: 8. јула по нов. кал. ове године не сме се ни у једној вароши уторником ни петком продавати говедина, телетина ни свињетина. У те дане не сме се по гостионама, биртијама и другим прцварницама продавати никаково меснато јело, нити се сме месо на та места доносити, примати и по њима трошити.

Из ове наредбе изузимљу се: продаја меса за војнике, за болнице, лечилишта и дечија хранилишта — по дозволи министра унутрашњих послова. Ну ова се наредба не односи на меснату робу нпр.: на шунке, кобасице, саламу и пацале. Отпатци заклане стоке могу се сиромашним људима продавати као и пре.

Наредба се не односи ни на живину. Њу је слободно куповати, пећи и кувати и то ко и пре — свакоме, који год има доета новаца да је купи. Само има нас, на жалост, већ многих, који на овоме времену, где је све трипут скупље, не можемо живити од једне исте плате те морамо да постимо и у Недељу, па се тужни сећамо: да је и на нашим столовима било батакова, али — пре три године! Једва да их још и памтимо!

Прилепљиве болести.

Г. др. Ст. Кукрић написао је у «Н. Н. З.» под горњим насловом врло поучан чланак, који овде у целости доносимо:

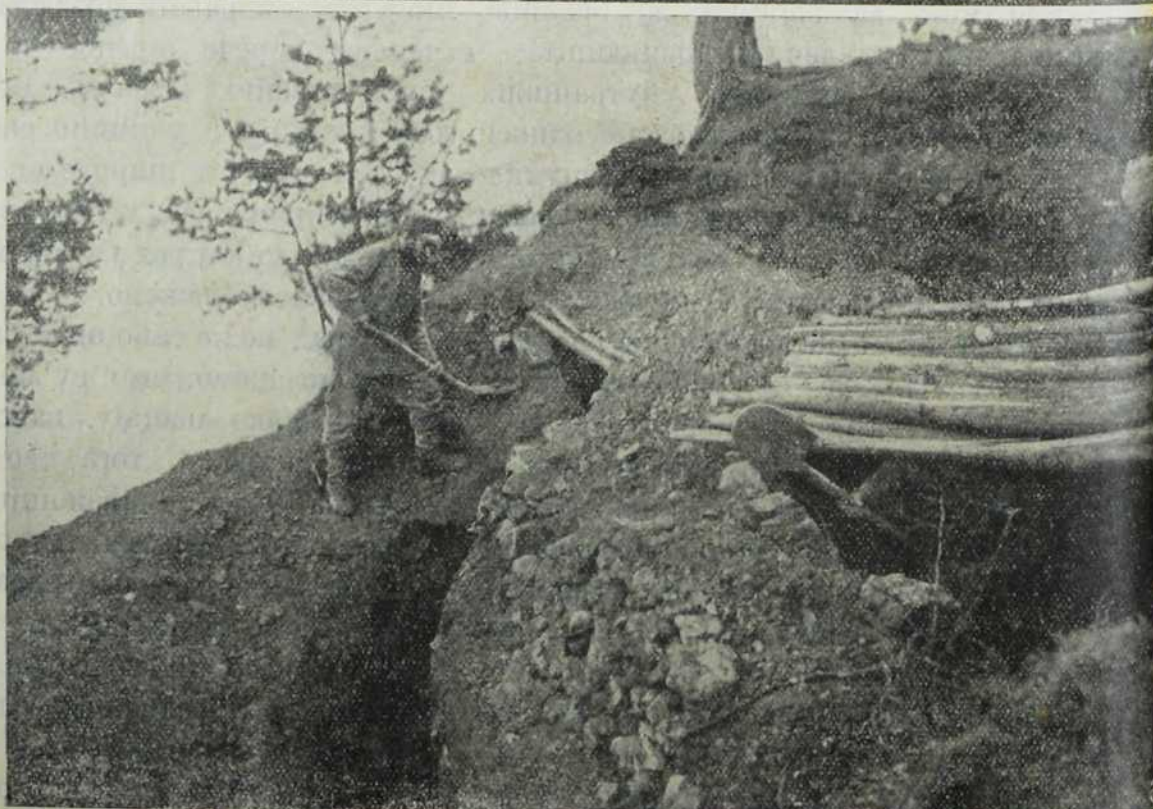
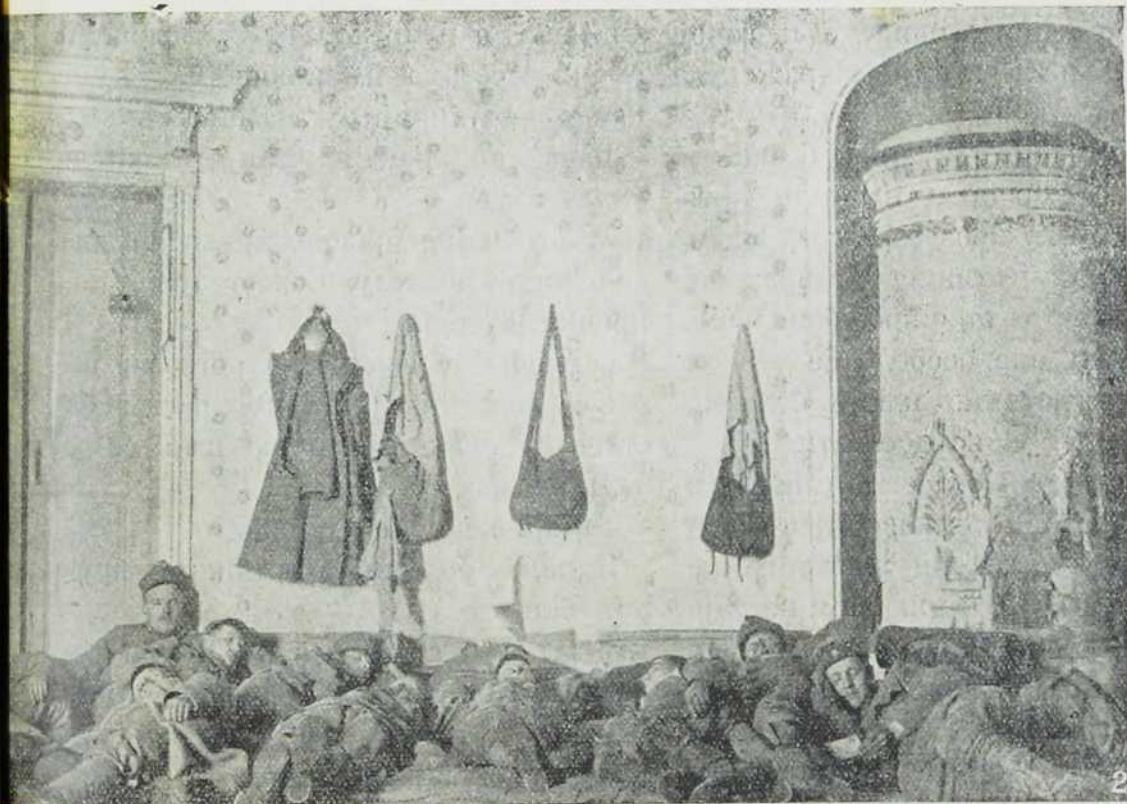
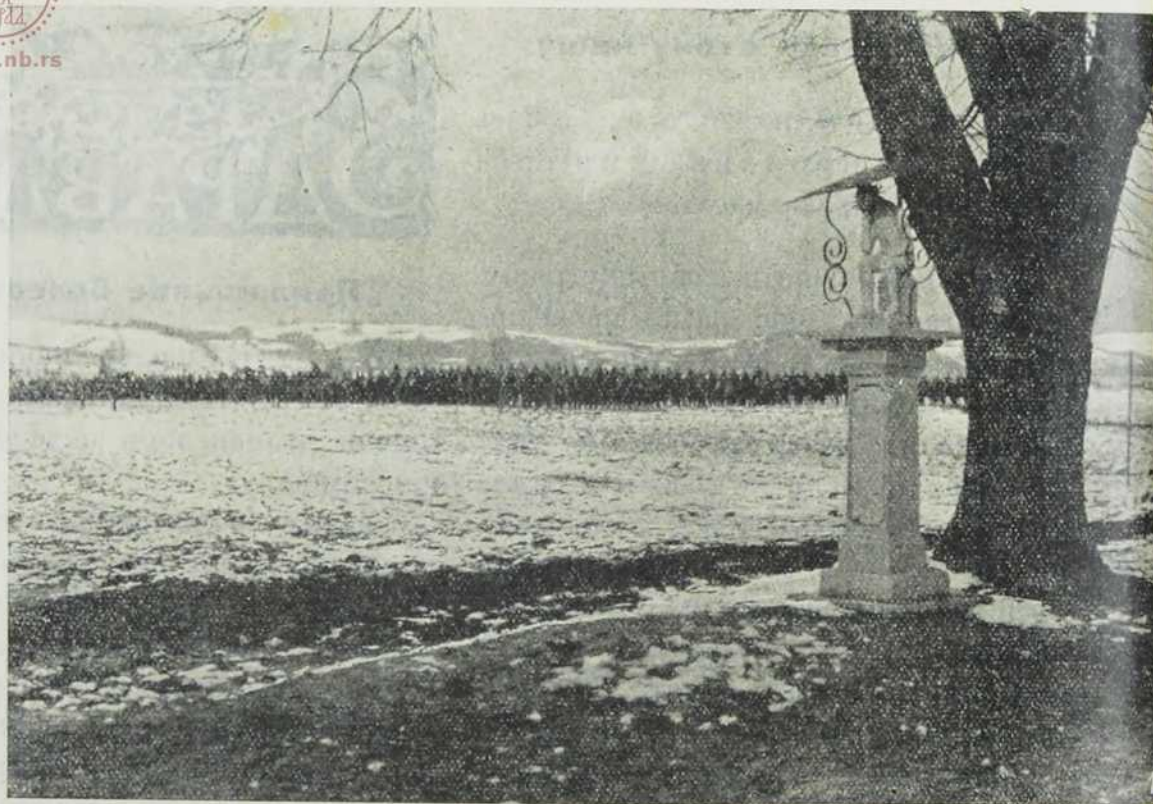
У задње време појавиле су се и у нашој домовини неке нагле прилепљиве болести. Оне траже своје жртве. Е да би пако било што мање помора од ових болести, дужност је сваког појединца, дужност је сваке општине као и претпостављене власти, да свим могућим здравствено-редарственим мерама спрече пренос и ширење ових опасних болести. Без сумње власт чини а и учиниће све могуће, е да се не би шириле ове болести. Нама пак запада у део важна задаћа, да и ми тај рад у сваком погледу здружено потпомажемо.

Тај рад може само онда бити успешан, ако знамо, што су прилепљиве болести, како настају, како се преносе и шире. С тога ево доносим кратки преглед о најважнијим наглим заразним болестима о њиховим проузрочитељима као и о здравственим мерама, које су нужне да се провађају, желимо ли спречити ширење једне нагле прилепљиве болести.

Болест и узрок болести.

1. Трбушни огањ (Typhus abdominalis). Vauchtyphus. Узрок болести је тифозни бацил; налази се у изме-

1. Скуп коњичке дивизије. — 2. Конак у напуштеном дворцу. — 3. Грађење стрељачких ровова. — 4. Стражар у рову види Руса.

тинама болесника, мање у његовој мокраћи и крви затим на зараженим предметима.

Како се преноси и шири болест.

Болест се преноси и шири кроз изметине, затим кроз заражену воду, млеко, разне јествине и заражене предмете — исто тако кроз бацилаше. Бацилаши су оне особе, које у свом телу имају дотичне клице болести, без да болују од исте болести.

Битни знакови болести: слабост и уморност, болови у глави, претима и зглобовима; постепени раст топлине тела 40 до 41° С, при чем настаје кадикад бунцање. Црвене пегнице по прсима, трбуху, леђима, мање по ногама и рукама. Карактеристични пролеви у другој недељи болести жућкасто смеђе боје. Болест траје у тешким случајевима до 5 недеља.

Очување и лечење: Изоловање болесника. Раскужба изметина, мокраће, постељине, рубенине и заражених предмета. Раскужба заражене куће.

Пиће прокуване воде и млека; избегавање некуване хране као салате, разног поврћа итд. Профилактично уштрцавање тифозног серума.

2. Пегави огањ (*Typhus exanthematicus*). *Flecktyphus*. Проузрочитељ болести досад непознат,

Како се преноси и шири болест. Болест преноси кућна гамад као уши и стенице; није искључена зараза и кроз заражене предмете, постељину, рубенину итд.

Битни знакови болести: У почетку тешка грозница, кадикад повраћање, на то нагла висока топлина тела 40

до 41° С а и преко 41° С. Болови у глави, кретима и зглобовима. Бунцање — делирији; упалење очних капака, кихање, плућни катар и упала плућа.

Многобројне црвене, крвљу подли-вене пеге по телу. Болест траје по-пречно 20 дана.

Очување и лечење: Строго изоловање болесника; строга раскужба стана и свих предмета, што се у њему налазе.

Таманење кућне гамади.

Купање болесника у топлим, врућим бањама.

3. Повратни огањ (*Typhus recurrens*). *Rückfalltyphus*. Проузрочитељ болести је Обермејеров спирт — налази се у крви болесника.

Како се преноси и шири болест.

Болест се шири кроз кућну гамад као стенице, уши и бухе, затим кроз заражене предмете.

Битни знакови болести: у почетку јака грозница, главобоља, мукли болови у кретима, зглобовима и мишицама, кадикад повраћање; — иза грознице нагла и висока топлина тела до и преко 41° С. Кожа болесника смеђо-жућкаста. Болесник је обично при свести.

Висока топлина тела траје 5 до 7 дана, за тим нагло пада, болесник се при том силно зноји. Иза 5 до 8 дана опет нагло расте топлина тела, што се може три- до четирпут поновити.

Очување и лечење: Изоловање (осамлење) болесника; раскужба целог стана и свих предмета, што се у њему налазе; таманење кућне гамади.

Са севернога ратишта: У естрељачком рову руско-пољском.

Лечење болесаика устрцавањем салварсана.

4. Колера (Cholera). Asiatische Cholera. Проузрочитељ болести је колерин бацил; налази се у изметинама болесника, мање у његовој мокраћи, на окуженим предметима, у води, млеку итд.

Како се преноси и шири болест? Болест се преноси кроз воду, млеко, разна јела и предмете, који су заражени колерним клицама, затим кроз директни додир болесника, кроз бацилације итд.

Битни знакови болести: У почетку болести лака грозница, на то нешто повишена топлина тела. Главобоља и тргање у зглобовима. Скоро непрекидно повраћање, пречести пролеви, који имају изглед сурутке или воде, у којој се куха пиринач.

Неугашива жеђа, мокраћу ретко пушта болесник ради упале бубрега.

Јаки грчеви у трбуху, у ручним а особито у ножним мишицама, поготово у листовима ногу.

Болест траје 5 до 30 дана.

Очување и лечење: Строго изоловање болесника; строга раскужба изметина, мокраће и свих заражених предмета.

Строга раскужба заражене куће. Узорна чистоћа кућа, дворишта у градовима и по селима. Избегавање некухане хране.

Бактериолошко прегледавање воде из река, потока, бунараца. Лечничко прегледавање путника на жељезничким станицама и цестама. Профилактично уштрцавање колериног серума.

(Наставаће се.)

Колико се брашна сме задржати?

Питају нас да ли 6 кила или више? При реквизиовању имао је сваки право да задржи себи месечно по свакој глави 18 килограма плода (жита, ражи, јечма, кукуруза). Оно брашно, које се измеђе из овог, при реквизиовању по праву задржаног плода — може свако себи сво задржати; дакле месечно може свако задржати 14 кила брашна самлевонога од 18 кила плода.

Оних 6 кила брашна важе само за оне, који немају брашна самлевонога од при реквизиовању остављенога им плода — него који имају, рецимо, брашна купљенога у дућану. Па и за ове изрекао је министар пољопривреде: ма да ови ваља да пријаве колико имају брашна више од 6 кила — ипак им не ће нико одузети то сувишно брашно што претиче преко 6 кила. Дакле земљораднику може остати онолико брашна, колико одговара плоду од 18 килограма (жита, ражи, јечма, кукуруза) те тако може остати свакоме 14 килограма брашна.

Мађарска Газдинска Задруга

образује бесплатно сеоске задруге, газдинске кругове и арендашка друштва и даје бесплатна савета у свима задругарским пословима. Земљоделцима даје бесплатна упутства при куповању земље, те држи исказ земља, продаваца и купаца. Ко је рад земље да купи или да прода, нека ту своју намеру јави Мађарској Газдинској Задрузи. Адреса је ова: Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

Златан венац домобранцима. Његово Височанство, г. надвојвода Јосиф предложио је Његовом Величанству краљу да подари велико-варадекој домобранској пуковнији, ради њезинога јунаштва, одличје златнога венца. До сада је ово врло ретко одличје добила само 39. дебрединска пешачка пуковнија.

Четрдесет хиљада круна инвалидима. Завршена је и разрешена је војна и здравствена изложба у Саборници. Приређивачки Одбор је утврдио: да је изложба донела од улазница чистих 40 хиљада круна, те ће се ова звота употребити на лечење сушичавих инвалида.

Милијарда и сто двадесет милијона круна. Ову огромну своту приложили су становници земаља Угарске круне за други ратни зајам. Ми смо дакле за оба ратна зајма уписали две и четврт милијарде круна.

Инвалиди у фабрици. Дебреценски фабричари су се решили да сместе у својим фабрикама војнике инвалиде.

Немачка жетва. У Немачкој ће имати ове године добру средњу жетву а живели су тамо тако мудро и умерено, да им је од лањске жетве претекло 600 хиљада метарских центи пшенице. Не ће дакле бити глади у Немачкој. — Енглези су се дакле преварили у рачуну да ће Немце победити глађу.

Непогода. Пре неки дан је било у Чонграду тако ужасно велике буре која је покрхала силно дрвеће, срушила многе кровове с кућа и раскинула мост на Тиси.

Текелијин завод. Прошле недеље у уторак држао је високи Патронат Текелијина Завода седницу, у којој је председник, преосвећени г. епископ др. Георгије Зубковић известио Патронат о деловању «Спомоћне Болнице Црвенога Крста Закладе Саве Теке-

лије» за минулих 10 месеци. У болници се лечило до краја месеца јуна успешно њих 209 болесника разних вера и народности, Председник је предложио: да се деловање болнице обустави у месецу августу и септембру док се не би набавила нова новчана средства за продужење болнице у октобру. Патронат је изразио преосвећеном г. Епископу топлу захвалност на његовом ревном и патриотском раду око устројења и вођења закладне болнице. Из извештаја Управитеља Текелијинога завода известно је: да је у школ. год. 1914/15. наставило науке изван завода њих 7 питомаца с добрим успехом, од којих ће њих двојица да полажу у идућој години строге лекарске испите. Патронат је решио: да за идућу школску годину не ће примати нових бесплатних питомаца ако буде у заводу и даље болнице.

Читуља. У Новом Саду је умро др. Јован Туроман, умировљени професор београдске велике школе и бивши професор новосадске српске гимназије, писац латинске и грчке граматике на српском језику. — У истоме месту умро је и Благоје Бранчић, умировљени професор новосадске гимназије, писац Мађарско-Српскога Речника и преводилац Петефијевих песама. Покојник је био члан и мађарскога Петефијевога Друштва. И др. Јован Туроман и Благоје Бранчић свршили су своје науке у Будапешти као питомци Текелијинога завода. — У болници Текелијине закладе умро је у недељу на ноћ рањени војник 79. пуковније Илија Лавринић из села Комића у Лици. Пречасни г. парох Радивој Бикар читао је јуначком болеснику молитву на издан душе, који је по томе лако издахнуо. Управитељ болнице предао је мртво тело Илијино војничкој болници на укоп и известио је родитеље о смрти синовљевој. — То је до сада први мртац у Текелијиној болници. Лечен је брижљиво, а дворили су га својекли до последњег часа живота му.

Мерници у војсци. По рачуну министарства пољопривреде врше њих 125 државних шумарских мерника војничку службу и то 108 њих из Угарске а 17 из Хрватске и Славоније.

Укоп јуначкога војника у Буковини.

ЗАБАВА.

Подручје петролеја (газа) у Галицији.

Услед узмака, или правије речено, беганга Руса, испражњено је од непријатеља великим делом и галичко подручје петролеја, што су га они имали у свом поседу отприлике преко осам месеци. То се подручје простире од обронака Карпата до источно од Тарнопола, а јужно преко Коломеје. Најиздашнија врела петролеја налазе се пак код Борислава и Трустановица, где се године 1913. од свеукупне галичке производње петролеја са 10·6 милијона метричких центи извадило 8·9 милијона метричких центи. Кад се стога говори о галичком подручју петролеја, мисли се поглавито на тај териториј, па се ту и концентрисао најживљи рад око произвађања петролеја и ту се у нормално доба патичу аустријски и иноземски инжири у том, да искушају и примене своје техничке изналаске.

У годинама, кад је сировог каменог уља било на претек, те кад није било могуће преобилну множину послепрематити у складишта, закључила је аустријска влада саградити резервоаре, а на државним жељезницама увести

ложење са петролејом. У то доба била је подигнута и творница за излучивање бензина у Дрохобицу, коју је влада саградила и уредила са трошком од 14 милијона круна.

Тамо су се у осталом устројила и друга друштва рафинерије, а највеће између њих спадају друштвима «Galicia» и «Austria».

Чим се сазнало, да је петролејско подручје од Руса очишћено, послала су дотична друштва одмах тамо своје људе, да се осведоче о стању петролејских ровова и фабрика. Како се јавља, нашили су окна у Трустановицама већим делом уништена пожаром, што су га непријатељи подметнули — од 195 окана остало је само 9 неозлеђених!

У Бориславу има мање штете, но тамо петролејска врела у задње доба нису била тако издашна, као што у Трустановицама.

Уништене су и залихе петролеја, што беху послепремјене. Нарочито је уништено око 30,000 чатрња пуних сировог петролеја, а поред тога и велика државна творница за излучивање бензина. Руси су уопће поништили у последњи час све, што им је било могуће, лапаче и оне уредбе, у које су њихови енглески и француски савезници уложили велике главнице, само да нашу војну управу што више запрече, да се користи својом течвином.

Било би још прерано већ сада расуђивати, хоће ли се општењена окна, уредбе и направе моћи брзо темељито поправити, а и штета сама не може се сада још у новцу проценити. Но наши продуценти петролеја не здвајају уздајућ се у владу, да ће им прикочити у помоћ и то тим више, што је индустрија петролеја од замашне важности баш за само вођење рата.

У години 1913. било је у Галицији, погледом на индустрију петролеја, 25 дионичарских друштава, 16 задруга са ограниченим јамчењем; 17 рударских задруга и 12 енглеских друштава нарочите врети. У тим друштвима инвестиран је — не узимајућ у обзир кредит — готов капитал од 300 милијона круна, од којег отпада на енглески део 160 милијона, а на немачки 130 милијона. Пре него што је рат букнуо, заинтересовао се аа галичко петролејско подручје особито живо и француски капитал, те су од стране истога били тамо послани многобројни инжењери, да упревљају пословима око бушења рупа. Како се касније сазнало, нису та господода дошла само због индустријских и комерцијалних послова, него више као уходе и из политичких разлога. Неки од тих тобожњих инжењера били су предевени официри француског генералног штаба.

Свакако се тим, што смо петролејско подручје повратили од непријатеља, наше привредно стање знатно побољшало, па се надамо, да ће општењења доскора бити барем колико толико поправљена, да ће се моћи подмиривати најнужнија потреба у петролеју и бензину.

Из «Сар. Листа».

Ст. Мештрић.

К О В Ч Е Ж И Ћ.

У напредном свету са чим се све тргује.

У нас чађ задаје нам само муке. Курта-лисавамо се ми ње, и није нам мало немило, кад ваља чистити димњак. А чађ из димњака бадамо сасвим као непотребну.

Није тако у напредном свету. Димњичар

кад очисти тамо димњак, он чађ прода трговцу, који тргује с тим. Тај трговац еређује чађ на бољу и лошију и већ како која за што треба. Она најситнија употребљава се за најбољу црну боју. И у најбољој и у најскупој масној црној боји има понешто чађи. Оно што је лошије узима се за љубрење земље. У најновије време изумели су, да чађ тако збију, да остане као дрво тврда и онда се узима место скупог црног дрвета, место абоносовине. Та вештачка абоносовина десет је пута јефтинија од оне праве.

Трговина са чађи доста доноси. На оној чађи за скупе боје заслужи трговац и сто на сто, а то значи филир за сваки филир. А не плаћа му се лоше ни за ону чађ, што се узима за љубрење.

Кад и у нас буде фабрика за све, онда се ни у нас чађ не ће бацати онако као сасвим непотребно нешто, него ће се про-
давати.

Одговорни уредник: ЧИКА-СТЕВА.

ОГЛАСИ

Огласи се примају
у наклади

ЊИВЕ

Budapest,
IV., Egyetem-u. 4.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Преплатна је цена недељном, илустрованом, ратарском листу Њиви само 3 круне годишње. Поред ове малене претплатне цене добивају наши поштовани претплатници календар на дар, као божићни поклон Њивин — читаоцима.

Кад смо пре седамнаест година основали ратарски недељни лист Њиву нагласили смо: да смо ради да листом овим по јефтину цену уносимо у српску ратарску кућу здраву и корисну поуку, да забавним начином поучавамо српскога ратара корисноме знању и умењу — зарад његова свестрана напретка а у времену, у коме се свако живи отима да напредује. — Прелистајте нашу Њиву од године 1898. па до данас, па ћете се уверити из сваког ретка: да смо се поштено трудили, да се приближимо циљу, који смо истакли. Велики и неочекивани одзив, којег је стекао лист наш међу српским ратарима за ових седамнаест година излажења свога ободрава нас, да прионемо из све снаге и даље: да наша Њива буде из дана у дан све боља и лепша, а тиме српскоме ратару милија. — У то име излазиће Њива и од сада са овим подесним насловом сваке недеље једанпут, на целом табану овако лепе глатке артије, урешена лепим и одабраним слимама и доносиће у свакоме броју: поуке из пољоделства, воћарства и из сваке друге гране кориснога рада; учиће ратаре пчеларењу, гајењу стоке и пернате живине; извештаваће га о новостима у народу и држави, називаће му шта бива по свету; саопштаваће му земаљске и државне законе и уредбе; поучаваће га у разним важнијим грађанским пословима; одговараће на његова питања и упутиће га како да се помогне у својој нужди и потреби — Овако лепо урешен, јефтин, забавно-поучни, недељни лист као што је наш лист Њива, — снажиће Србина ратара у борби живота за његов опстанак и напредак. У то име молимо све Србе ратаре који радо читају и читањем се пријатно забављају и поучавају: да се претплате на Њиву одмах од првих бројева, а ми ћемо им лист слати тачно и уредно. Лист је наш јефтинији и од погачица, зато га нико не може добити на вересију. — Претплата се шиље на адресу:

A Nyiva kiadóhivatalának Budapest, IV., Egyetem-utca 4.